Folkhälsoprogram 2026-2029

SVALÖVS KOMMUN
PLATS FÖR LIV

Låter människor växa, har plats för liv, knyter samman, har mod och framåtanda

Nationella folkhälsomål

1. Det tidiga livets villkor
2. Kompetenser, kunskaper och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. Jämlik och hälsofrämjande hälso - och sjukvård

Fokusområden Svalövs kommun

Goda livsvillkor för det tidiga livet
Svalövs kommun vill lägga grunden för en jämlik hälsa i vuxenlivet genom att stötta och stärka en god start i livet för kommunens barn. Viktiga aktörer är till exempel föräldrar och andra viktiga vuxna, mödra- och barnhälsovård, socialtjänsten samt förskolan.

Goda förutsättningar för utbildning som även skapar arbete och ett självständigt liv
Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Olika målgrupper har olika förutsättningar och bör erbjudas behovsanpassat stöd för att kunna skapa sin egen identitet och påverka den egna situationen. I Svalövs kommun är viktiga aktörer till exempel grundskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen, folkhögskolan, studieförbunden, biblioteken samt det ideella föreningslivet.

Goda levnadsvanor som skapar en jämlik och god hälsa
Rökning, alkohol, dåliga matvanor, fysisk inaktivitet och sömnproblem är välkända riskfaktorer. Även insatser för att främja ett hälsosamt åldrande är en viktig investering, både för samhället och individen. Därför krävs inom detta fokusområde förutom universella insatser även riktade insatser för exempelvis kvinnor, män eller barn. Förutom kommunen alla verksamheter är andra viktiga aktörer Region Skåne och olika lokala aktörer inom civilsamhället.

Uppföljning
Kommunstyrelsen ansvarar årligen för att göra en samanställning av nämndernas och bolagens folkhälsoarbete och rapportera denna till kommunfullmäktige .

TVÄRSEKTORIELL SAMVERKAN FÖR RESULTAT

Aktiviteter och strategisk planering sker vid behov i samverkan mellan kommunens olika sektorer och bolag samt med externa aktörer så som lokala vårdcentralen, polisen, förenings - och näringsliv med flera.

Hållbar och jämlik folkhälsa i Svalövs kommun

Med ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete arbetar Svalövs kommun brett med att möta olika behov hos medborgaren på olika preventiva nivåer

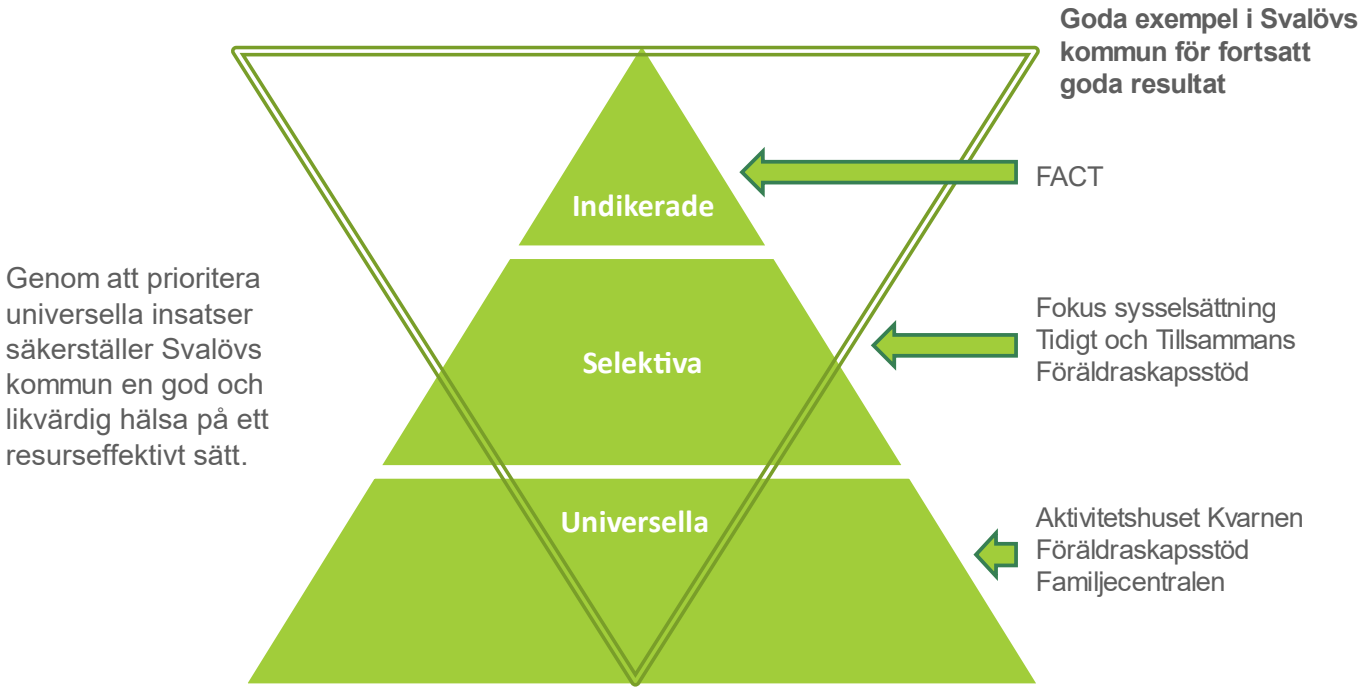

Genom att prioritera universella insatser säkerställer Svalövs kommun en god och likvärdig hälsa på ett resurseffektivt sätt.

Den upp och nervända triangeln i preventionspyramiden visar på kostnader per individ i förhållande till respektive preventionsnivå. Kostnaden per individ är i allmänhet högst för indikerade insatser och minst per individ för universella insatser. På universell nivå så är risk - och skyddsfaktorerna för olika utfall ofta de samma, det vill säga att en tidig insats som syftar till att minska till exempel psykisk ohälsa även påverkar ANDTS och kriminalitet positivt. Det finns stark evidens för att tidiga insatser är viktigt rent samhällsekonomiskt.

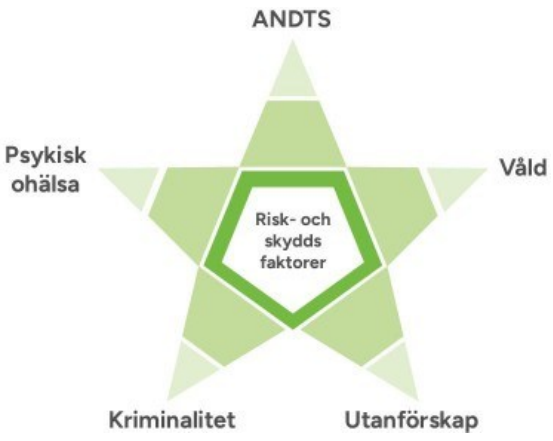

Hållbart, proaktivt och jämlikt folkhälsoarbete i Svalövs kommun

Med ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete arbetar Svalövs kommun brett med att möta olika behov hos medborgaren både förebyggande och främjande. Genom att prioritera universella insatser i ett tidigt skede säkerställer Svalövs kommun en god och likvärdig hälsa på ett proaktivt och resurseffektivt sätt. Analyser som gjorts under framtagandet av folkhälsoprogrammet av den befintliga folkhälsan i Svalövs kommun visar på ett antal områden där kommunen behöver fokusera kopplat till de nationella folkhälsomålen.

I Svalövs kommun finns det ett behov av att stärka föräldrar i sitt föräldraskap, men även att erbjuda ett samordnat stöd till barn och unga som är i behov av det i ett tidigt skede.

Det finns även ett fortsatt behov av att höja utbildningsnivån i Svalövs kommun. Högre utbildningsnivå ger möjlighet till bättre egenförsörjning men också till att stärka psykologiska och sociala resurser samt reell möjlighet att påverka den egna situationen. Kopplat till utbildningsnivån krävs ett fortsatt arbete med att öka sysselsättningsgraden och minska arbetslösheten i Svalövs kommun. Sysselsättning och ekonomisk trygghet är viktigt för hälsan.

För att uppnå jämlik hälsa finns ett behov att stärka hälsosamma levnadsvanor hos medborgare i Svalövs kommun kring kost, fysisk aktivitet, ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) och psykisk hälsa. Individers levnadsvanor skiljer sig åt beroende på deras sociala miljö, utbildningsnivå och ekonomiska förutsättningar. Rökning, alkohol, dåliga matvanor, fysisk inaktivitet och sömnproblem är välkända riskfaktorer för att insjukna i bl.a. cancer och hjärt-och kärlsjukdomar. Även insatser för att främja ett hälsosamt åldrande är en viktig investering, både för samhället och individen. Genom fokuserade främjande och förebyggande satsningar inom dessa områden kan folkhälsoarbetet i Svalövs kommun bli hållbart, proaktivt och jämlikt.

1. Syfte och mål

1.1 Syfte med folkhälsoprogrammet

Folkhälsoprogrammet är ett av Svalövs kommuns övergripande styrdokument som går över sektors och bolagsgränserna. Programmet riktar sig till, och ska vägleda, kommunens nämnder, styrelser och bolag i prioriteringar för att uppnå kommunfullmäktiges övergripande mål utifrån visionen.

Folkhälsoprogrammet är ett av flera verktyg för att förverkliga och konkretisera kommunens vision och beskriver hur kommunen planerar att främja en långsiktigt god och jämlik hälsoutveckling för kommunens befolkning.

1.2 Övergripande mål

Det övergripande målet för Svalövs kommuns folkhälsoarbete är att uppnå en hållbar och jämlik folkhälsa genom proaktiva förebyggande universella insatser. Hållbar i betydelsen att folkhälsan ska vara god genom livets alla faser och jämlik för att hälsan inte ska påverkas av socioekonomiska förutsättningar. I linje med visionen ska kommunen skapa jämlika förutsättningar för människor att växa, knyta samman och erbjuda plats för liv – hela livet. Arbetet ska genomföras med mod och framåtanda.

2. De nationella folkhälsomålen

Folkhälsopolitiken är antagen av riksdagen och beslutades 2018. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet tydliggör samhällets ansvar som förutsätter ett gemensamt och tvärsektoriellt arbete. Folkhälsopolitiken syftar till att åstadkomma mer jämlika livsvillkor och därmed möjligheter för en jämlik hälsa. Det övergripande målet är uppdelat i följande i åtta målområden.

2.1 Det tidiga livets villkor

Ojämlikhet i livsvillkor och möjligheter mellan olika familjer bidrar till att barn har skilda förutsättningar att utvecklas under det tidiga livet. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att skapa, stötta och stärka en god start i livet och jämlika uppväxtvillkor, så att alla barn får grundläggande förutsättningar att utveckla kognitiva, emotionella, sociala och fysiska förmågor.

2.2 Kompetenser, kunskaper och utbildning

Kompetenser och kunskaper utvecklas genom olika former av lärande under livets olika skeden och har ett starkt samband med människors förutsättningar för en god hälsa. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att alla får möjlighet att utveckla sina kompetenser och kunskaper samt tillgodogöra sig en god utbildning. Skolan är en arena som når alla barn och unga och har därmed en grundläggande roll i arbetet för en god och jämlik hälsa, både i sin roll som ansvarig för utbildning, och som plattform för ett hälsofrämjande arbete.

2.3 Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö

Sysselsättning och ekonomisk trygghet är viktigt för hälsan, och för de allra flesta är arbete den primära källan till inkomster. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning. Det är centralt att skapa förutsättningar för alla att ha ett arbete, särskilt för grupper som annars har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

2.4 Inkomster och försörjningsmöjligheter

Ekonomisk och social trygghet är viktigt för hälsan. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning och därmed möjligheter att agera och generera ekonomiska resurser, men också att stödja människor när deras egna ekonomiska resurser inte räcker till.

2.5 Boende och närmiljö

Tillgång till en god och ekonomiskt överkomlig bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. Samhällsplaneringen bör motverka segregation och exponering för skadliga miljöfaktorer, samt främja god luftkvalitet, minskat trafikbuller och tillgång till grönområden.

2.6 Levnadsvanor

Hälsosamma levnadsvanor främjar en god hälsa. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors handlingsutrymme och möjligheter till hälsosamma levnadsvanor och så långt som möjligt ta hänsyn till hur olika sociala grupper påverkas. För att bidra till en god och jämlik hälsa behöver insatser inom området levnadsvanor vara både främjande och förebyggande.

2.7 Kontroll, inflytande och delaktighet

Det finns tydliga socioekonomiska skillnader i grad av kontroll, inflytande och delaktighet i Sverige.

För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Det gäller oavsett socioekonomisk bakgrund, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning, ålder eller geografisk hemvist. Det är även viktigt att arbeta för de mänskliga rättigheterna och med att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt främja frihet från hot och våld.

2.8 Jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

För de flesta diagnoser förekommer omotiverade skillnader i vårdens insatser och resultat mellan olika sociala grupper. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att vården arbetar förebyggande och hälsofrämjande och att behandling utgår från patientens behov och möjligheter.

3. Fokusområden och delmål

Svalövs kommun har i sitt arbete med folkhälsoprogrammet prioriterat nedanstående tre fokusområden som är framtagna utifrån de åtta nationella folkhälsomålen och analyser av nuläget i kommunen.

Varje fokusområde har ett antal delmål knutna till sig för att ytterligare fokusera kommunens folkhälsoarbete. Då tillgänglig statistik och därmed indikatorer skiftar mellan åren har delmålen inte gjorts mätbara. Detta ökar flexibiliteten då olika relevanta indikatorer kan användas olika år för att följa måluppfyllelsen.

3.1 Goda livsvillkor för det tidiga livet

Svalövs kommun vill lägga grunden för en jämlik hälsa i vuxenlivet genom att stötta och stärka en god start i livet för kommunens barn. Viktiga aktörer är föräldrar och andra viktiga vuxna, mödra- och barnhälsovård, socialtjänsten samt förskolan.

Delmål 1: Stärka föräldraförmågan.

Delmål 2: Erbjuda förskoleverksamhet i hög och likvärdig kvalitet.

Delmål 3: Erbjuda tidiga, förebyggande insatser.

3.2 Goda förutsättningar för utbildning som även skapar arbete och ett självständigt liv

Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Olika målgrupper har olika förutsättningar och bör erbjudas behovsanpassat stöd för att kunna skapa sin egen identitet och påverka den egna situationen. I Svalövs kommun är viktiga aktörer grundskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen, folkhögskolan, studieförbunden samt det ideella föreningslivet.

Delmål 1: God lärandemiljö i skolan.

Delmål 2: Erbjuda tidiga, förebyggande insatser.

Delmål 3: Öka andelen elever med gymnasiebehörighet.

Delmål 4: Öka andelen elever som tar gymnasieexamen.

Delmål 5: Öka möjligheten för ungas sysselsättning.

Delmål 6: Öka möjligheten för kommunens invånare att ha en meningsfull sysselsättning och självförsörjning.

3.3 Goda levnadsvanor som skapar en jämlik och god hälsa

Rökning, alkohol, dåliga matvanor, fysisk inaktivitet och sömnproblem är välkända riskfaktorer. För att uppnå god hälsa krävs breda insatser för att minska riskfaktorer och öka skyddsfaktorer. Till exempel är proaktiva insatser för att främja ett hälsosamt åldrande är en viktig investering, både för samhället och individen. Inom detta fokusområde krävs förutom universella insatser även selektiva och riktade insatser för exempelvis kvinnor, män eller barn. Förutom kommunen är andra viktiga aktörer Region Skånes verksamheter och olika lokala aktörer inom civilsamhället.

Delmål 1: Förbättra kostvanor.

Delmål 2: Ökad fysisk aktivitet för barn och vuxna.

Delmål 3: Förbättra barn och ungas fritidsvanor och föreningsdeltagande.

Delmål 4: Öka ungas delaktighet och inflytande.

Delmål 5: Vidareutveckla det lokala ANDTS- arbetet.

Delmål 6: Öka psykisk hälsa och minska psykisk ohälsa.

Delmål 7: Minska andelen invånare i Svalövs kommun som har ett lågt socialt deltagande och/eller besväras av ofrivillig ensamhet.

Delmål 8: Öka andelen trygga offentliga platser.

Delmål 9: Främja ett hälsosamt åldrande.

4. Organisation och ansvarsfördelning

Folkhälsoprogrammet ska huvudsakligen användas av kommunstyrelsen i det årliga arbetet med att utarbeta och formulera åtaganden och aktiviteter kopplat till målstyrningen.

Nämnder, styrelser och helägda bolag ska också säkerställa att aktiviteter som genomförs går i linje med folkhälsoprogrammets inriktningar och tillsammans bidrar till att det övergripande målet och delmålen inom fokusområdena uppnås.

Kommunstyrelsen har ett samordningsansvar för kommunens folkhälsoarbete och ansvarar för att ta fram en handlingsplan kopplad till folkhälsoprogrammet. Handlingsplanen ska fokusera på förebyggande och främjande åtgärder.

Folkhälsoarbetet kräver tvärsektoriell samverkan för att lyckas då i stort sett alla verksamhetsområden berörs. Förutom ett aktivt internt samarbete sker aktiviteter och strategisk planering i samverkan och i dialog med aktörer som bland andra Vårdcentralen, Familjecentralen, Arbetsförmedlingen, och polisen. Region Skåne, Länsstyrelsen och Familjen Helsingborg är primära samarbetspartners i det regionala arbetet.

5. Uppföljning

Folkhälsoprogrammet ska brytas ner i en kommunövergripande handlingsplan med aktiviteter, där det framgår vilken nämnd som ansvarar för genomförande av respektive aktivitet. Kommunstyrelsen ansvarar årligen för att göra en sammanställning av nämndernas och bolagens folkhälsoarbete med analys av resultat och befintliga indikatorer samt att rapportera denna till fullmäktige.

Folkhälsoprogrammet, dess fokusområden samt måluppfyllelsen ska utvärderas under 2029 i samband med framtagande av nytt folkhälsoprogram för 2030-2033.

Antagen av kommunfullmäktige 2026-02-23. Gäller t.o.m. 2026-12-31